

Z P R A V O D A J

PRO VLASTNÍKY, SPRÁVCE A PŘÁTELE LESA

Číslo 28

31. března 2016

Zdarma

Citát:

„Pole, jakkoliv úrodné,
bez obdělávání úrodu
nepřináší“

Cicero

ÚVODNÍK

Vážení čtenáři,

v důsledku vysokého srážkového deficitu v loňském roce jsou zejména smrkové porosty výrazně oslabeny, a pokud bude suché a teplé jaro, budou vytvořeny velice příznivé podmínky pro rozvoj kůrovce.

Krizovým scénářem k očekávané gradaci kůrovce v roce 2016 se začalo zabývat také ministerstvo zemědělství z pozice nejvyššího orgánu státní správy lesů a zahájilo společná jednání s vlastníky lesů, službovými lesnickými společnostmi a zpracovateli dřevní hmoty o vhodných opatřeních a možnostech řešení situace. Všichni odpovědní majitelé lesů jsou si vědomi svých povinností v ochraně lesa, které jim ukládá zákon, provádějí přednostně těžbu nahodilou, zpracovávají nebo asanují dříví napadané kůrovci. Jejich úsilí však přesto nemusí být úspěšné. Ať již z toho důvodu, že sousední vlastník péči zanedbal, nebo provedení prací bránilo podmínky výběrových řízení zakotvené do hospodářských smluv. V žádném případě ale nelze doporučit, aby vlastník, v případě bezprostředního nebezpečí vzniku škody hrozící naléhnutím kůrovce do jeho lesa, zasahoval na majetku jiného vlastníka, jehož pobyt není znám, a odkazoval se přítom na tzv. krajní nouzi. Takový postup je v praxi velice problematický a ve skutečnosti by zasahujícímu vlastníkovu mohl přivodit soudní spory ohledně oprávněnosti zásahu, jeho přiměřenosti, ale i úhrady za jeho provedení. Vždy je třeba mít na paměti, že nařízení zpracování nahodilých těžeb a provedení ochranného zásahu k zastavení šíření škodlivých organismů je plně v kompetenci místně příslušného orgánu státní správy lesů.

Situace na severní a střední Moravě v oblastech chřadnutí smrku je specifická a vyžaduje také specifické řešení. Byť je Česká republika rozlohou nevelká, rozdíly mezi regiony jsou mnohdy zásadní. I proto SVOL apeluje na orgány státní správy lesů všech úrovní, aby v souvislosti s probíhající a dále očekávanou gradací kůrovce důsledně postupovaly podle § 33 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, v konkrétních případech a situaci neřešily plošnými opatřeními.

Ing. František Kučera
předseda

WWW.LESNIPEDAGOGIKA.CZ

Týden lesů 2016

9.–13. května

OBNOVA LESA
POMÁHÁME LESŮM RŮST

LESNÍK JE ODBORNÍK

Přijďte do lesa
za lesníky i vy!

U příležitosti Týdne lesů 2016 chystají lesníci z celé České republiky pro pozvané základní školy i širokou veřejnost v průběhu měsíce května osvětové akce s tématem obnovy lesa.

Podobně jako v loňském roce se do aktivit koordinovaných pracovní skupinou Ministerstva zemědělství pro lesní pedagogiku zapojí vedle státních lesních podniků, lesnických škol či institucí také majitelé a správci obecních lesů a soukromí vlastníci lesů sdružení ve SVOL. Dle možností jednotlivých organizací si tak účastníci akcí pořádaných v rámci Týdne lesů 2016 budou moci vyzkoušet, jak se sbírají semena lesních dřevin, navštívit lesní školku, vyzkoušet si práci lesních dělníků při sázení stromků v lese a objevit, jak souvisí těžba stromů s následnou obnovou lesa.

Lesníci se starají o to, aby každý vytěžený strom byl nahrazen mnoha novými. Někdy jim v tom pomůže příroda, ale ve většině případů (78%) je potřeba nové stromky vysadit. Věděli jste, že lesníci v České republice ročně zasadí více než 123 miliónů stromů?

Aktuální informace k Týdnu lesů 2016 najdete na webových stránkách lesní pedagogiky www.lesnipedagogika.cz nebo na facebooku - www.facebook.com/lesnipedagogika

Trvale udržitelné hospodaření v lesích je zárukou komplexní a efektivní ochrany přírody

Za účasti náměstka ministra pro lesní hospodářství Patrika Mlynáře, hejtmána Kraje Vysočina Jiřího Běhounka a dalších hostů proběhla 25. února v Jihlavě valná hromada Komory soukromých lesů, kolektivního člena Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR (SVOL). Deficit vodních srážek v loňském roce a s tím související hrozba kůrovcové kalamity, ale také avizované změny legislativních norem v oblasti ochrany přírody, myslivosti a nakládání se zemědělskými pozemky - to jsou hlavní výzvy, kterým budou majitelé lesů v letošním roce čelit. Za účelem řešení uvedených otázek budou pokračovat jednání s vede-

ním resortu, spolupráce se zahraničními a tuzemskými organizacemi vlastníků půdy a seznamování veřejnosti s významem trvale udržitelného hospodaření pro zajištění komplexní ochrany lesních ekosystémů a zachování rovnováhy v přírodě.

Po letech přehlížení problémů nestátních lesů kvituje vedení Komory a SVOL zájem o jejich řešení ze strany ministerstva, ať již se jedná o chystanou změnu poskytování příspěvků na hospodaření v lesích z jednoho zdroje (ministerstva zemědělství), nebo úzkou spolupráci při projednávání změn národního seznamu evropsky významných lokalit v roce 2015.

„Ministerstvo zemědělství bohužel nenašlo společnou řeč s vlastníky pozemků ve věci novelizace zákona o myslivosti“, konstatoval předseda Komory Tomáš Czernin. „Navzdory prohlášením o vstřícnosti k vlastníkůvům pozemkům rigidně setrvává na zavedených pořádcích, které měnit nehodlá“, doplnil. Návrh paragrafovaného znění připravený pro vnitřní připomínkové řízení byl stažen z projednávání a přepracován. Upravené znění k připomínkám by měly zainteresované strany dle vyjádření pana náměstka obdržet v nejbližších dnech. Změna výměry honitby je velice citlivou

pokračování na str. 2. >>

Odstraní novela zákona o ochraně přírody a krajiny napětí na Šumavě?

Zajištění přirozených funkcí lesa v krajině na prvním místě!

Novela zákona č. 114/92 Sb. nyní projednávaná v Parlamentu ČR je soustředěna na právní úpravu v národních parcích. Novela v důsledku posiluje rozhodovací pravomoci ministerstva životního prostředí vůči ostatním zainteresovaným, především obcím. V rozporu s dosavadním vývojem, velkoplošným rozpadem lesa, si klade za cíl většinu území tzv. „pone-

chat přírodě“. Novela se vůbec nezabývá zajištěním přirozených funkcí lesa v krajině, na prvním místě ve vztahu k ochraně lesa a funkci lesa v koloběhu vody v krajině. To vše je zvláště citlivé pro náš největší Národní park Šumava (dále NPŠ), kde se návrh novely míjí se skutečným stavem lesních porostů. Zásadní rozhodnutí (přístupnost pro veřejnost, vymezení zón především s ohledem na zachování funkcí lesa) novela přenáší do předpisů nižší právní síly s konečným rozhodnutím MŽP, mimo rozhodování parlamentu. Tyto předpisy včetně plánu péče nejsou dosud veřejně k dispozici a mají tak charakter nezávazných příslibů. To vše prohlubuje nedůvěru zainteresovaných i značné části odborné veřejnosti v konečná rozhodnutí. Lesy hraničního hřebene NPŠ i sousedících lesů Národního parku Bavorský les byly před založením parku zapojeny porosty (což je doloženo leteckými snímky) chránícími půdu proti erozi a proti degradaci povrchové vrstvy půdy, omezujícími

povrchový odtok vody, udržujícími strukturu půdy ve stavu vhodném pro zasakování, zachycujícími srážky a tím zlepšujícími vodní bilanci okolní krajiny, tlumícími rychlost větru atd. Velkoplošně rozpadlé porosty ztrácejí dle charakteru stanoviště, typu rozpadu a přítomnosti následného porostu v značném rozsahu přirozené funkce zvláště ve vztahu k celkové vodní bilanci krajiny, a to v řádu desetiletí i déle. Velkoplošný rozpad v éře existence obou národních parků má kořeny v chybných rozhodnutích zodpovídajících řídicích pracovníků.

Pralesy v pravém slova smyslu NPŠ s výjimkou kleče nemá, pouze pralesovité zbytky, které obklopené kulturním smrkovým lesem se rychle rozpadly. Nejrozsašlejší „Trojmezenský prales“ (cca 400 ha) je v horním stromovém patře suchý do posledního stromu vlivem rozpadu kůrovcem. Protože se jedná v NPŠ z více jak z 80 % o kulturní lesy, je nutná součinnost

pokračování na str. 2. >>

hospodaření v lesích vyplývajícího z vyhlášení zvláště chráněných území, soustavy Natury 2000, památných stromů nebo z výskytu zvláště chráněných druhů rostlin nebo živočichů.

Nárok na finanční náhradu je nutno uplatnit u příslušného orgánu ochrany přírody v termínu do 3 měsíců od skončení kalendářního roku, v němž újma vznikla nebo trvala.

Způsob výpočtu náhrady újmy je stanoven ve vyhlášce č. 335/2006 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením lesního hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku. Zde je však nutno konstatovat, že některé druhy újmy jsou kompenzovány pouze částečně a některé nejsou kompenzovány vůbec. Vyhláška obsahuje systémové chyby. Jako příklad uvádím, že dva vlastníci lesa se stejným rozsahem omezení obdrží různou výši náhrady pouze z důvodu, že jejich lesní porosty jsou zařazeny v jiné zóně ZCHÚ. Rovněž skutečnost, že při výpočtu náhrady za omezení v důsledku omezených těžeb je použita aktuální výše sazby PRIBOR znamená, že vlastníkoví újma téměř nevzniká. Přestože vlastníkům lesa je slibována novelizace této vyhlášky již deset let, nedaří se příslušnému ministerstvu životního prostředí tomuto slibu dostát.

Z výše uvedeného je pro vlastníka lesa zřejmé, že zařazení jeho lesních porostů do ZCHÚ nebo soustavy Natura 2000 znamená pro něj omezení v hospodaření, které musí respektovat, aniž by ve většině případů získal adekvátní náhradu.

Tvorba lesního hospodářského plánu

Zejména v období tvorby nového lesního hospodářského plánu (dále jen LHP) je nutné být obezřetný. Pokud vlastník nezapracuje do svého LHP požadavky orgánu ochrany přírody, s největší pravděpodobností nedostane závazné stanovisko orgánu ochrany k jeho schválení. Pokud tyto požadavky zapracuje na základě plánu péče o ZCHÚ nebo na základě zpracovaných souborů doporučených opatření pro EVL závazné stanovisko získá, bude mít však obrovské problémy prokázat, že omezení uvedená v LHP do svého LHP zapracoval na základě požadavku orgánu ochrany přírody.

Zde doporučuji ještě před zahájením zařizovacích prací požádat před základním šetřením příslušný orgán státní správy ochrany přírody o vydání předběžné informace podle § 4 odst. 3 a § 90 odst. 17 ZOPK o podmínkách vydání souhlasného závazného stanoviska ke schválení lesního hospodářského plánu. Doporučuji jako součást žádosti poslat rámcové směrnice hospodaření, které byste v zařizovaných lesních porostech aplikovali v případě, že by nepodléhalo zájmům ochrany přírody. Zároveň požádejte o zdůvodnění, na základě kterých ustanovení ZOPK jsou omezení hospodaření vyžadována.

Pro vlastníky lesa je důležité si uvědomit, že orgán státní správy ochrany přírody může vydat nesouhlasné závazné stanovisko k návrhu LHP jen v případě, pokud prokáže, že návrh LHP by mohl vést k poškození nebo zničení lesa jako významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce. Uvedu příklad. V praxi bývá zvykem, že např. v lesích ochranných, v lesích prvních zón národních parků, prvních zón národních přírodních rezervací a přírodních rezervací má orgán ochrany přírody požadavek na vyšší obmýtí (jsou běžná obmýtí 200 až 400 let). Jelikož výše maximální povolené těžby v těchto případech je dána součtem těžeb umístěných v jednotlivých porostech, nemůže údaj o obmýtí vést k poškození nebo zničení předmětu ochrany.

Program rozvoje venkova 2014-2020

Kdo si nechá vnutit do svého LHP navýšené obmýtí, obvykle bývá ekonomicky potrestán tím, že nesplní podmínky stanovené v opatření Programu rozvoje venkova a nemůže například čerpat dotace na zachování porostního typu hospodářského souboru. Podmínky tohoto opatření upravuje nařízení vlády č. 29/2016 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů. Na základě vstupu do tohoto opatření mohou nestátní vlastníci lesa získat podporu 183 EUR na hektar ročně pro porostní skupiny, které zasahují do Natury 2000 nebo ZCHÚ, které jsou v mýtním věku a v nichž převládá jedle

nebo listnáče a vlastník nebo nájemce se zaváže po dobu pět let neprovádět obnovu v těchto porostních skupinách, nebo ji provede způsobem, že zastoupení podporovaných dřevin zajistí v následném porostu.

O tom, zda jsou porostní skupiny v mýtním věku, rozhodují údaje LHP o obmýtí a době obnovy. Jisté je rozdíl mít možnost získat 5.000 Kč/ha, nebo o tuto možnost přijít jen v důsledku nereálně stanoveného obmýtí od orgánu státní správy ochrany přírody.

Žádost o zařazení do výše uvedeného opatření je nutné doručit Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu nejpozději do 31. října kalendářního roku bezprostředně předcházejícího prvnímu kalen-

dářnímu roku trvání závazku, na který se žádost o zařazení podává.

Poradenství SVOL

SVOL poskytuje svým členům bezplatnou poradenskou službu, která se týká mimo jiné i pomoci při jednáních vlastníků lesa s orgány ochrany přírody ve věci tvorby lesních hospodářských plánů, výpočtu a uplatňování náhrad újmy za omezení hospodaření v lesích, při tvorbě připomínek vlastníků lesa k návrhům plánů péče o ZCHÚ a návrhů souborů doporučených opatření. V případě Vašeho zájmu se obraťte na kancelář SVOL.

Ing. Roman Šimek
odborný poradce SVOL

2. kolo příjmu žádostí z Programu rozvoje venkova 2014–2020

Ministerstvo zemědělství vyhlásilo 2. kolo příjmu žádostí na lesnické operace 8.3.1 Zavádění preventivních opatření v lesích, 8.4.1 Obnova lesních porostů po kalamitách, 8.4.2 Odstraňování škod způsobených povodněmi, 8.5.1 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, 8.5.2 Neproductivní investice v lesích, 8.5.3 Přeměna porostů náhradních dřevin, 8.6.2 Technické vybavení dřevozpracujících provozoven.

Příjem žádostí bude probíhat pouze prostřednictvím Portálu farmáře v termínu od 3. května 2016 8:00 hodin do 16. května 2016 13:00 hodin.

Kromě operací 8.5.1 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin a 8.5.3 Přeměna porostů náhradních dřevin navazují všechny operace na opatření implementovaná v rámci Programu rozvoje venkova pro období 2007–2013.

Úplné znění Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR pro období 2014–2020 pro 2. kolo příjmu, je k dispozici v elektronické podobě na internetové adrese Ministerstva zemědělství www.eagri.cz/prv (subportál Dotace - Program rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 a příslušné opatření/operace) a rovněž na stránkách Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz v sekci Program rozvoje venkova 2014–2020.

Hlavní změny podmínek Pravidel spuštěných ve 2. kole příjmu žádostí

Novinky společné pro všechny operace

- žadatel bude předkládat Žádost o dotaci a povinné a nepovinné přílohy prostřednictvím Portálu farmáře

- lhůta vázanosti projektu na účel je 5 let od data převedení dotace na účet příjemce dotace, nikoliv od data podpisu Dohody o poskytnutí dotace jako doposud
- nově nebude možné projekty realizovat formou leasingu nebo věcného plnění
- dokumentaci spojenou se stavebním řízením (stavební povolení, ohlášení atp.) je nutné doložit již po podání Žádosti, příslušné opatření stavebního úřadu musí být platné a pravomocné nejpozději ke dni podání Žádosti o dotaci

8.3.1 Zavádění preventivních opatření v lesích

- nově jsou podporovány retenční nádrže
- jsou zavedeny oblasti s vyšší preferencí podpory, tzv. riziková povodí IV. řádu z pohledu možných přívalových srážek

8.4.1 Obnova lesních porostů po kalamitách

- nově je podporována ochrana založené porosty při obnově
- nově je zavedena podpora lesních porostů poškozených suchem

8.4.2 Odstraňování škod způsobených povodněmi

- nově je zavedena oblasti s vyšší preferencí podpory, tzv. riziková povodí IV. řádu z pohledu možných přívalových srážek

8.5.1 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

- jedná se o zcela nové opatření
- podpora je poskytována na hromadnou ochranu melioračních a zpevňujících dřevin (oplocenek)
- žadatel: všechny typy subjektů hospodařících v lesích mimo státní podniky (LČR, VLS)
- míra podpory: 50%

8.5.2 Neproductivní investice v lesích

- nově jsou v rámci tohoto opatření podporovány závory

8.5.3 Přeměna porostů náhradních dřevin

- jedná se o zcela nové opatření
- podpora je poskytována na rekonstrukci porostů náhradních dřevin v imisních oblastech typu A a B (snížení zakmenění za účelem podsady, odstranění původního porostu za účelem obnovy, příprava ploch, umělá obnova, hnojení, ochrana
- žadatel: všechny typy subjektů hospodařících v lesích

8.6.2 Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

- žádost o dotaci musí v rámci preferenčních kritérií obdržet stanovený minimální počet bodů
- žadatel bude moci v dané operaci nebo záměru a daném kole příjmu žádostí podat pouze jednu Žádost o dotaci
- podpora je zaměřena především na investice, jejichž předmětem je technologické vybavení dřevozpracujícího provozu
- žadatelem mohou být nově také obce a právnické osoby založené nebo zřízené obcemi a dobrovolné svazky obcí
- pro podporu je způsobilá provozovna s průměrným ročním pořezem do 10.000 m³ včetně
- v případě stavebních prací a v případě nákupu nemovitosti jsou způsobilé pouze výdaje přímo související s pořízením stroje, technologií či zařízením

Podle TZ MZe
10. 2. 2016

Srdečně zveme majitele a správce lesních majetků a další lesnické odborníky na seminář

Klimatická změna a dřevinná skladba možnosti a potenciál pěstování douglasky tisolisté úterý 24. května 2016 v lesích města Písku

Terénní pochůzky budou zaměřeny na:

- výchovu smíšených porostů do 40 let s příměsí douglasky z přirozené i umělé obnovy v 3. a 4. lesním vegetačním stupni,
- ukázky vyspělých smíšených porostů za účelem snížení zastoupení smrku v pahorkatinách, kde je smrk zvláště citlivý na kolísání klimatu,
- ukázky na svěžích a bohatých stanovištích,
- ukázky na kyselých stanovištích,
- ukázky na bohatých a oglejených stanovištích 4. lesního vegetačního stupně.

Podrobnosti na www.svol.cz

Zájemci o členství ve SVOL jsou vítáni. Pro další informace se obraťte na naši kancelář v Pelhřimově, nebo navštivte webové stránky www.svol.cz.